

PLANISPHERIVM
ARATEVM,
SIVE COMPAGES
ORBIUM MUNDANORUM

Ex Hypothesi Aratea in plano expressa.

YPUS HIC COSMO-
GRAPHICUS planā delineatione adumbrat, eandem illam Hypothefin Braheanā, quam præcedentibus duabus iconibus, unā Planisphæricā, & alterā Scenographica, depinximus, & à *Tychone Brahe* non inventam, aut excogitatam, sed ex tenebris erutam, ac ingeniosissimo labore in debitum Ordinem redactā esse docuimus. Ea hic sibi ab *Arato*, doctissimo illo Poëtâ Græcō, nomen adscivimus, quod ipsius Schema admodum elegans, in *Hugonis Grotii* Viri incomparabilis *Syntagmate Arateorum, Arateis Phenomenis, Latinā interpretatione à Germanico Cæsare redditus*, præfixum erat. Manuscriptum admodum vetus versioſius Latine *Antioris* viri, nactus erat Vir ille Summus, à Nobiliss. *Viriocii Bassi* hæreditus, *Iani Douſæ* Nobiliss. Viri operâ, in quo præter Asterisiorum Sphærarum Octavæ picturas, & imagines, etiam hoc Schema, Sphærarum Cœlestium delineationem complectens, insertum erat. Antiquitatis Signa sunt Planetarum imagines, ut & duodecim Signorum, atque cumprimis Mensium adjunctorum, quorum effigies à Veteribus effictæ, atque excogitatæ, & in hac vetustâ delineatione Signis duodecim, quævis suo, additæ, satis aperte loquuntur. Planisphærium hoc admodum antiquum, & à Veterum aliquo delineatum esse. Luculento igitur testimonio idem confirmat, quod in præcedentibus *Systematum Brahe & Copernicani descriptionibus* indicavimus; Hypotheses illas non esse novas aut à *Copernico*, & *Tychone* nuper inventas sed à Veteribus jamdudum excogitatas, quæ *Sammi illi Viri*, tenebris & oblivione sepultas, resuscitarent, & in meliorem ordinem, ac usum redegerent. Ex hoc enim Sphærarum Planetariorum Schemate admodum vetusto satis manifestè apparet, Veteribus jam tum innotuisse revolutiones Mercurii & Veneris circâ Solem, ex quibus illa opinionum dissensio orta, ut *Copernicus* Solem cum duobus suis satellitibus, Mercurio & Veneri in Universi Creati medietallium ablegaret; & *Tycho* contrâ medio Systemati Planetario inferuerit; quâ de re satis prolixis dissertationibus præcedentes nostræ descriptiones egerunt.

Dictus verò *Germanicus Cæsar*, qui *Arati Phenomena* Latinis versibus reddidit, filius fuit *Dnſi Claudii*, qui privignus fuit *Augusti Cæsaris*, cum fratre suo *Tiberio* ex *Lividâ Drusillâ* matre, quam *Angulus* uxorem duxerat. *Tiberius* ab *Augusto* adoptatus, postea quoque ut patruus, adoptatus *Germanicus*; qui itâ factus *Augusti* nepos, à Romanis sæpè exoptatus est Imperator, irritò tamen voto, cum Roma tam felix reddi non potuisset, ut vort fieri compos facta fuisset. Unde constat, Principem admodum laudabilem fuisse, idque eò magis, quod Majestatem suam ejusmodi Materiæ tractationi submittere non crubuerit, quæ hodiè nonnisi Scholasticò pulveri commissa esse videntur, licet multo nobiliores sint, quàm ut Ergastulis illis includentur. Duo opuscula scripsit rem Astronomicam concernentia: Priore, sub titulo, *Phænomena Arateæ, Arati* versus Græcos, & quidem ferè novâ mōdo, interpretatus est: Posteriore, quod *Prognostica* vocavit, & non ex *Arati Anaxipolis*, sed ex aliis Græcis Astronomis, ut Summo illi *Viro Grotio* videtur, deprimis, Planetarum naturam, & Signorum Zodiaci, & eorum inter-

se relationem, & conjunctas vires complexus est. Hoc opus indicat, cum ait in fine Phænomenon (sunt enim omnino tres de astris, de circulis, de coorientibus, & cooccidentibus)

Hoc opus arcanis si credam possumodo Musis,
Tempus et ipse labor, patiantur fata, docebit.

Hos versus in *Notis ad Germanici Phœnomena* pag. 17. *Grotius* illi illustrat: Dicit *Aratus* se non audere Planetarum naturam verisus exponere: Germanicum dubitat, utrumne hausta ex *Chaldaeorum* et *Aegyptiorum Mysteriis* (unde arcanas Musas vocat) disciplina, aliquando laboriosum ead. de re opus sit conscripserunt. Hoc ipsum *Synagema* de Planetis, eorumque operationibus, quod tunc, cum hoc scriberet, in manibus habuisse videtur, postea periecit, cuius fragmenta aliqua supersunt. Fuit autem *Germanici* Poëta insignis, non solum recte *Ovidio*, sed etiam opere illo *Phœnomenon* præstantissimum, quo à librariorum corruptissimo refutendo, *Grotius* ille *Magnus* non modo æternam sibi nominis famam comparavit, fed etiam ipsam *Astronomiam* multis nominibus devinxit.

Poëta insignis fuit.

Aratus Seleus, cuius in Proloquio hujus Harmonie Macrocofina pag. 100. mentionem fecimus, circa 125. Olympiada floruit fertur, quo tempore Regnum Macedonia administravit Rex *Antigonus Gonatas* ipsum *Aratum* summo favore completens, cui Medico, ut & *Nicanor* Astrologo, utrique Poësis laude celebri inunxerat, ut ille Medicus, ex tradito libri libro *Endoxi*, in Astrologiis, & hic Astrologus, ex alio aliquo, in Medicis, Poësis specimen ederet; Hæc occasione nata fuit *Arati Phenomena Endoxi* *Cnidii* Phenomena versus experimentia, ut non fine ratione *Avienus* dixerit:

Hic primum Cnydii radium Senis inulit astris
Altoraleque loqui dicit convexa Deorum.

Medicus igitur *Aratus*, et forsitan *Astronomicus* non usque-Medicus
 -que peritus, *ex Eudoxo*, et aliis precedentibus ævi aucto-fuit.
 ribus, quante ipsum *Phænomenon* titulo libros confcrip-
 tærent, quales fuere *Eudoxus* dictus, *Lafus Magnus*, *Ari-*
slophanes Byzantius, *Hermippus*, et *Hegefantus*, suum opus
 concinnavit. *Cicero*, *Constat*, ait, inter dicos homines, signa-
 rum *Astrologie*, ornatissimis, atque optimis versibus *Aratum*
 de *Cælo* *epicæque scriptis*. Ex phrafi, quam addiit, ut &
 loquendi formulæ, ac ipsius fabulis, quas admiscet, *He-*Hæc eodem
 in versibus
 suis inna-
sodum potius quam *Homerum*, sibi imitandum propo-
 suisse liquet, *λεπτολόγως* sectantem, cuius gratiâ a Rege
Ptolemæo et *Callimacho* Poëtâ, in ipso *τῷ λεπτῷ ᾧσιν* admi-
 rantibus laudatur, hoc posteriore ita dicente :

Ἡρώς ἀργαῖα σὺν γὰρ ἀρετῆς.
 Fabius tamen alter iudicat, licet dicti Anthores λαμπρο-
 ζῆλον illam non modò excecant, sed etiam admirentur;
 Materia, inquit, *Arati* motu caret, ut in quâ nulla varietas,
 nullus affectus, nulla personâ. nulla coniunguam sit oratio. Sed
 quid potuisset in Virginis fabula expressit, in reliquis id
 quod voluit. De hisce autem *Arati* lucubracionibus splen-
 didissimum Cinnæ carmen occurrit apud *Isidorum*:

Hæc tibi Arateis multum invigilata lucernis
Carmina, qui ignes novissimos æthereos,
Levis in aridulo mævo confcripta libello,
Perfeca convexit munera navicula.

Scholiastas fere quinquaginta, Arateos hos versus, com-
 mentariis suis illustratæ ferunt, omnes pect temporis in-
 iuriæ ereptos. Eisdem Latina lingua donatur Cicero cu-
 jus fragmenta tantum super sunt, Metaphrasi *Hugonis*

*Arati Phry-
 giæ monu-
 menti*
Latinitate
donata.

Grotii

Antigoni
Regis tem-
pore vixit.

- Medicus
- fuit.

Hesiodum
in versibus
suis imita-
tus.

Arati Phæ-
nomena
Latinitate
donata.